

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 13

Рівне - 2019

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 13. – Рівне: РДГУ, 2019. – 169 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 30 травня 2019 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

цінностей та інтересів особистості, стають вадливим фактором впливу на їх свідомість, світоглядні позиції. Практичне значення нашого дослідження полягає у можливості використання його результатів для визначення впливу комунікацій і ЗМІ на особистісні настановлення людини.

Список використаних джерел

1. Допира А. И. Воздействие экранного насилия на подрастающее поколение: история социально-психологических последствий // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. – № 8. – С. 10 – 14
2. Череповська Н. Медіа-освіта в сучасній школі // Соціальний педагог – 2009. – №6. – С.15-26.

УДК 316.613.434-057.875

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ АГРЕСИВНОСТІ У СТУДЕНТІВ

Кобзар Зоряна, здобувач ОС «бакалавр» РДГУ

Керівник: Джеджера О. В., викладач

У всі часи феномен агресії привертав до себе значну увагу. Адже у різних проявах агресія завжди була супутником людства. Соціально-економічні, політичні та культурні зміни, які відбуваються в суспільстві, викликають соціальні конфлікти та зростання проявів насильства, поставили питання вивчення агресії на значне місце серед досліджень в психології.

Актуальність даної теми зумовлена постійним зростанням напруження у суспільстві, що спричиняє збільшення кількості та частоти проявів агресії в ньому. Оскільки студентська молодь займає значне місце в суспільному середовищі, то відповідно все більше зустрічається агресивність і серед її представників. А знання факторів, що зумовлюють появу агресії та впливають на її розвиток, дозволяють розробити комплекс методів спрямованих на подолання цієї проблеми.

Існує значна кількість робіт, в яких предметом дослідження є агресія та агресивність. Це, зокрема, роботи таких відомих вчених як А. Бандура, Л.Берковіц, А. Басс, К. Лорентс, З.Фрейд, К.Юнг, Е.Фромм. Останнім часом дослідження агресивної поведінки отримали новий імпульс. Це зумовлено низкою важливих змін у сучасному суспільстві. Найчастіше досить стрімке підвищення рівня агресивності у суспільстві науковці пов'язують із бурхливим розвитком інформаційно-технічного простору.

Агресію розуміємо як деструктивну поведінку, що суперечить нормам та правилам існування людей в соціумі, що приносить фізичні збитки або викликає у них психологічний дискомфорт.[2] Е. Фромм визначав агресію, як завдання шкоди всякому об'єкту, у тому числі й неживому.

Проаналізувавши основні дослідження у вивченні агресії та агресивності та узагальнити їх можна визначити певні фактори виникнення та розвитку агресивності. Їх можна поділити на чотири основні групи: біологічні, соціальні, особистісні фактори та хімічні.

Біологічні чинники поділяють на резидуально-органічні фактори, спадково-характерологічні та індивідуальні особливості здоров'я людини.

До спадково-характерологічних чинників зокрема входять інстинкти та генетична пам'ять та особливості центральної нервової системи, які закладені в людині генетично. Резидуально-органічні – ураження головного мозку, які з'явилися внаслідок травм чи захворювань, що можуть призвести до змін в емоційній сфері. Відповідно схильність людини до агресивної поведінки пов'язана з кількістю збережених функцій головного мозку. Індивідуальні особливості здоров'я. Прикладом можуть послужити гормональні стрибки, що характеризуються підвищенням рівня агресивності.

Соціальні чинники – мікро-, мезо- та макрофактори. До «мікрофакторів» відносять вплив найближчого значимого оточення; Л.Н. Кузнецова зазначає, що стійкі агресивні тенденції, які проявляються в поведінці дітей формуються під час взаємодії зі значимими дорослими, де головним чинником є стиль поведінки дорослих. До групи «мезофакторів» належить вплив неблизького оточення (товариші, одногрупники, колеги по роботі), а також комп'ютерних ігор, ЗМІ та різних молодіжних течій. «Макрофактори» - соціально-політичні чинники, економічні кризи в світі, війни, тероризм; ставлення суспільства до проявів агресії.

Особистісний фактор – персональні характеристики особистості.

Хімічні фактори – до яких відносять вживання психотропних речовин, наркотиків та алкоголю може прискорювати появу та розвиток агресивної поведінки у людини. Т.Г. Румянцева визначаючи відповідність між вживанням алкоголю, наркотиків та виникненням агресивної поведінки, стверджує, що психотропні речовини потрібно визначати в якості того фактора, що сприяє більшому прояву фізичної агресії, чим більша доза та міцність спожитого алкоголю, тим сильніше проявляється агресивне реагування.

У представників студентства, із вищезазначених факторів, основними чинниками розвитку агресивності виступають соціальні чинники, особливо найближче оточення, адже в найближчому оточенні людина переймає норми та правила поведінки.[1] Не менш важливими є особистісні чинники. Це певний рівень сформованості у студента самоконтролю, наявність вольових якостей та пережитий індивідуальний досвід. Меншою мірою, але все ж впливають біологічні та хімічні чинники.

Крім того, деякі дослідники ділять фактори, що мають вплив на виникнення та розвиток агресивної поведінки у студентів, на демографічні, соціально-психологічні та індивідуально-психологічні. Значна частина їх збігається з такими факторами агресивної поведінки людини як насилля в сім'ї, вплив певних асоціальних субкультур та характерологічні особливості особистості. Зокрема О.Дроздов серед факторів впливу на розвиток агресії, виділяє саме соціально-психологічний: вплив сім'ї, системи освіти, армії, засобів масової комунікації, молодіжних груп.[3]

Висновок. Дослідивши питання агресії, її появи і розвитку, а також визначивши на основі досліджень відомих психологів, фактори розвитку агресивності, можна зазначити, що на виникнення та розвиток агресивності молодого студентства чинить вплив низка факторів. Знаючи їх можна створювати програми для зниження та в певній мірі подолання високої агресивності суспільства, зокрема представників студентства.

Список використаних джерел

1. Берковиц Л. Агрессия: причины, последствия и контроль / Л. Берковиц. – СПб: Прайм-Еврознак, 2001.
2. Большой психологический словарь /под ред. Б. Г. Мещерякова, В. П. Зинченко. – М: Прайм Знак, 2003. – 672 с.
3. Дроздов О. Ю. Соціально-психологічні фактори динаміки агресивної поведінки молоді / О. Ю. Дроздов. – Чернігів, 2003. – 225 с.

УДК 159.922.3-057.875

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ У СТУДЕНТІВ

Ковальчук Мар'яна, здобувач ОС «бакалавр»РДГУ

Керівник:

Самооцінка є найбільш визначеним і експериментально вивченим елементом самосвідомості особистості у вітчизняній та зарубіжній психології. На сучасному етапі розвитку психологічної науки існують різні

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Структурний аналіз кар'єрного самовизначення особистості майбутнього психолога	4
Артемова О. Динаміка ціннісно-сислової сфери майбутніх психологів у процесі професійного навчання.....	6
Базиліук О. Творчий потенціал особистості як передумова її професійної самореалізації	8
Бігун Л. Психологічні особливості формування лідерських якостей у майбутніх психологів	11
Блищик Ю. Психологічні особливості адаптації до шкільного навчання людей з обмеженими можливостями	12
Болюх Т. Формування професійної ідентичності в студентському віці	15
Валага О. Формування Я-образу крізь призму професійної спрямованості у старшокласників	17
Воронко В. Дослідження і корекція перфекціонізму серед студентства	19
Гесаль О. Самоповага як чинник академічної успішності старшокласника	22
Главінська Е.С. Малюноква терапія як ефективний метод подолання агресивності молодших школярів	24
Гойко Я. Переживання як критерій об'єктивації емоційної сфери особистості	25
Головенко А. Психологічна готовність молоді до шлюбу	27
Голубчикова М. Психологічні аспекти сексуальності сучасної молоді	29
Гордійчук К. Експериментальне дослідження психологічних особливостей особистісно-професійного становлення старшокласників	31
Джеджера О. Індивідуальні особливості емоційного переживання студентами екзаменаційного стресу	33
Дідус Т. Феномен смисложиттєвих орієнтацій особистості	35
Євтушок Б. Використання казкотерапії у психологічній допомозі дітям, які переживають горе	38
Забегаліна Д. Основні психологічні детермінанти й чинники виникнення та розвитку тривожності і страху у підлітковому віці	40
Загуляєва В. Особливості міжособистісних взаємин з ровесниками у підлітковому віці	43
Зайцева О. Відмінності у структурі мотивації вибору професії мешканців міст і сіл	44
Зайченко І. Роль комунікативних здібностей у процесі формування особистості старшокласників	47
Зелена І. Соціальна адаптація військовослужбовців та їх сімей	49

Каламбет А. Інклюзивна свідомість людей в сучасному суспільстві	52
Капуцьян Я. Комунікативний вплив ЗМІ як чинник зміни особистісних настановлень	54
Кобзар З. Фактори розвитку агресивності у студентів	56
Ковальчук М. Психологічні особливості самооцінки у студентів	58
Комарніцька О. Психологічні особливості відповідальності у юнацькому віці	56
Корчак А. Психологічні особливості психосоматичних проявів особистості в умовах емоційної напруги	62
Крук С. Психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту в юнацькому віці	65
Кужель Н. Корекція аутичного поведінкового спектру проявів методами арт-терапії у дітей з особливими потребами	67
Лавренчук К. Самооцінка як психологічний феномен	69
Максимчук І. Особливості каузальної атрибуції в ситуації міжособистісного конфлікту (на матеріалі дослідження старшокласників)	71
Мартинюк А. Діагностика емоційного стану старшокласників перед ЗНО	73
Мартинюк Т. Дослідження і корекція фрустраційних станів у студентів	75
Мельник А. Індивідуально-стильові чинники переваг у застосуванні способів психологічного захисту	78
Мельник І. Вплив емоційних станів страху на особистість студентів	81
Миколайчук Ю. Основні аспекти вивчення емпатії у психологічній науці	84
Миркун Н. Вікові особливості точності та адекватності міжособистісного сприймання	86
Мислінчук Ю. Психоаналіз чинників формування низької самооцінки у юнацькому віці	89
Михайлова І. Дослідження психологічних особливостей динаміки впливу самосвідомості на ставлення особистості до себе та соціуму	91
Михайлова Т. Індивідуально-психологічні чинники агресивності молодших школярів	94
Новорок А. Психологічні особливості дослідження емоційно-вольових якостей молодшого школяра	96
Остапчук К. Психологічні особливості самооцінки у підлітків	98
Остігова А. Вікові особливості змісту стереотипів соціального сприймання	101
Павлусь В. Психологічні особливості ціннісно-мотиваційної сфери в юнацькому віці	103
Петренко А. Дослідження і корекція конфліктної поведінки серед студентів	105

Петрова-Ніколайчук О. Особливості прийняття рішень старшокласниками в ситуаціях морального вибору	108
Покотило Б. Психологічний супровід інклюзивних дітей	110
Пошківська А. Психологічні особливості креативного мислення молодших школярів	112
Романюк О. Розвиток емпатії практичних психологів в процесі професійного становлення	114
Савуляк В. Групове фокусоване інтерв'ю у контексті практичної підготовки майбутніх психологів	118
Савуляк В. Копінг-стратегії студентської молоді: особливості, шляхи корекції	119
Семенюк О. Психологічні особливості формування мотиваційного компонента моделі підготовки юнаків до трудової діяльності	121
Синчук Т. Психологічні чинники соціально-психологічної адаптації студентів-психологів	122
Сімчук А. Подолання невпевненості в стресових ситуаціях	124
Скалка І. Психологічні особливості розвитку емоційної сфери сучасних підлітків	126
Слабецька Д. Психологічні чинники конфліктів у студентській академічній групі	128
Сочинська Р. Психологічний зміст та структура творчого потенціалу особистості	130
Сукнацька А. Психологічні детермінанти подолання почуття самотності в юнацькому віці	133
Сульжук Т. Захисні механізми психіки у підлітків з девіантною поведінкою	135
Тарадайник Д. Дослідження і розвиток рефлексії у юнацькому віці	138
Хомич В. Фактори формування соціально-психологічного клімату в студентській групі	141
Хомік Т. Теоретичні аспекти проблеми формування стресостійкості юнаків	142
Хрипонюк І. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів	144
Чалайдюк К. Готовність майбутніх психологів до професійної діяльності: теоретичний аналіз проблеми	146
Чмуневич Н. Особливості розуміння феномену свободи в підлітковому та юнацькому віці	148
Шатковська О. Вплив гендерних стереотипів на особливості спілкування сучасної молоді	151

Шахрайчук І. Феномен поняття «ціннісні орієнтації» у психологічній науці	152
Шевлюк В. Психологічні особливості переживання почуття самотності у юнацькому віці	154
Шевчук О. Психологічні особливості прояву сором'язливості у юнацькому віці	157
Шоха Т. Особливості розвитку мотиваційної сфери молодших школярів	160
Шумак Ю. Особливості міжособистісної взаємодії в групах дітей з особливими потребами	162
Якимчук М. Психологічні аспекти прийняття рішень при виборі майбутньої професії студентів-психологів	163

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 13

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 2.06.2019 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 9,7. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету